

Олена БЛОХІНА

ад'юнкт кафедри

адміністративного права і процесу

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

СТВОРЕННЯ «СЛУЖБИ ОСВІТНЬОЇ БЕЗПЕКИ» ЯК НОВОГО ФОРМАТУ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сьогодення України – це щоденні обстріли та сигнали повітряних тривог. Воєнний конфлікт з країною-агресором рф є дуже нищівним не тільки для демографічної, економічної та соціальної сфер життя українців, але й значним чином вплинув і продовжує впливати на психологічно-емоціональний стан громадян, а особливо дітей, у яких психіка знаходиться на стадії становлення.

Початкова школа завжди була початком формування гідного освіченого громадянина своєї держави. Проте вона є як головним освітнім ресурсом для дитини, так і виступає майбутнім тривожним та антисоціальним чинником поведінки для неї. На вчителів та весь освітній персонал покладені дуже важливі завдання щодо становлення дитини як самостійного індивіда. Особливої уваги потребує поведінка дітей саме під час воєнного стану, коли у них починають проявлятися страх, жорстокість, невпевненість або бажання робити неправильні для соціуму речі, відповідаючи на виклики сьогодення. Таким чином, школа відіграє роль не тільки звичайного простору для отримання знань, а й важливої інституції, що повинна гарантувати психологічну, фізичну і правову безпеку дитини.

З огляду на зазначене, важливим кроком у попередженні правопорушень у дитячому середовищі та відповіддю на навколишні руйнівні фізичні та психологічні чинники стало створення за ініціативою МОН, МВС та ДСНС у 2024 році Служби освітньої безпеки (СОБ).

Правовим підґрунтям для створення СОБ та основними нормативно-правовими документами, на яких вона базується у своїй діяльності, є:

- Закон України «Про Національну поліцію», згідно з п. 17 ст. 23 якого до повноважень поліцейського належить: у межах своєї компетенції здійснювати контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживати заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей [1];

- Наказ МВС № 1044 від 19.12.2017 р. «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України», який є основою функціонування для СОБ;

– Закон «Про освіту», відповідно до положень якого держава створює умови для здобуття освіти, а також забезпечує безпечні та нешкідливі умови її здобуття [2];

– Закон «Про охорону дитинства», який регламентує державну політику у сфері охорони життя та здоров'я дітей, а також забезпечує їх право на захист від усіх форм насильства, у тому числі у навчальних та інших дитячих закладах [3];

– Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою ВРУ № 789-ХІІ від 27.02.1991 р., відповідно до якої держави-учасниці вживають всіх необхідних законодавчих, адміністративних та інших заходів для здійснення прав дітей, визнаних у цій Конвенції [4].

Фахівці Служби освітньої безпеки працюють безпосередньо у школах, дитячих садках, профтехучилищах та вищих навчальних закладах, беручи участь у розробці індивідуальних програм безпеки. Інспектори СОБ відповідають у закладах освіти за такі безпекові складові:

1. Стежать за порядком – контролюють територію школи й прилеглу зону, реагують на небезпечні ситуації, допомагають під час евакуацій.

2. Допомагають учням – підтримують дітей у складних ситуаціях: якщо вони стали свідками правопорушення, зіткнулися з булінгом або відчують загрозу.

3. Протидіють булінгу – проводять превентивну роботу, беруть участь у розгляді таких випадків, пояснюють учням їхні права та можливості захисту.

4. Запобігають небезпекам – проводять профілактичні заходи, щоб не допускати вживання наркотиків, алкоголю, тютюну серед учнів, стежать, щоб магазини поблизу школи не продавали підліткам алкоголь і тютюнові вироби.

5. Навчають безпечної поведінки – організовують тренінги з кібербезпеки, дій під час надзвичайних ситуацій, правил поведінки у школі та за її межами.

6. Реагують на надзвичайні події – забезпечують порядок під час кризових ситуацій у співпраці з адміністрацією школи та іншими службами.

7. Сприяють патріотичному вихованню – підтримують ініціативи, що формують громадянську відповідальність і повагу до правопорядку [5].

Також відповідно до наказу МВС від 01.10.2024 № 663 офіцери СОБ взаємодіють із персоналом охоронних компаній, які працюють у школі, працівниками школи та територіальними підрозділами поліції та ДСНС, що передбачає моніторинг безпеки, профілактичну роботу й реагування на потенційні загрози [5].

Підсумовуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що Служба освітньої безпеки як один із державних механізмів підтримки дітей, стала дуже важливим кроком у створенні безпечного середовища для їх освіти та розвитку. Бо школа – це перша інституція, з якої починається держава, а

сильна держава починається саме зі школи, в якій панує безпека, розвиток та захист дітей, де завжди простягнуть руку підтримки та навчать бути гідним громадянином своєї країни.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
4. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 р. ООН. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
5. Відповіді МОН та МВС на запитання щодо Служби освітньої безпеки. URL : <https://nus.org.ua/2025/03/06/vidpovidi-mon-ta-mvs-na-zapytannya-shhodo-sluzhby-osvitnoyi-bezpeky/>

Тетяна БОРИСЕНКО

ад'юнкт кафедри

кримінального права та кримінології

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ПРАВО ДИТИНИ НА ОТРИМАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про охорону дитинства», дитина – це особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно із законом, що застосовується до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше [1].

Через свій вік діти є найбільш уразливою категорією населення, тим паче в умовах воєнного стану.

Кожна дитина в Україні внаслідок воєнної агресії Російської Федерації проти нашої країни зазнала порушень своїх основних прав, які закріплені в Конституції України, Конвенції ООН про права дитини та міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (право на життя та безпеку, на охорону здоров'я, на відпочинок, на захист від усіх форм насильства, на достатній життєвий рівень, на освіту). І на жаль, цей список можна продовжувати.

Коли порушуються права дітей, то не лише держава повинна стояти на захисті їх прав, а й кожен повнолітній громадянин України має відстоювати інтереси неповнолітніх осіб, бо вони – майбутнє нашої країни.

В умовах сьогодення сім'ї з дітьми вимушені покидати свої домівки та переїжджати в більш безпечну місцевість. І зазвичай вони покидають все своє нажите роками майно, тому потребують житла, одягу, продуктів